

De Klimaat- en Energieverkenning laat zien dat er nog veel nodig is om vaart te brengen in de verduurzaming van ons land. Komend voorjaar zal het kabinet met aanvullende plannen komen. De G40-steden helpen graag om deze ambities te halen: omwille van het klimaat, omwille van een betaalbare energierekening en omwille van een betrouwbare energievoorziening. Daartoe presenteert het stedennetwerk onderstaande maatregelen in het domein van gemeenten. Het is een mix van financiële ondersteuning van huishoudens en bedrijven met op punten ook normering en fiscale stimulering.

Samenvattende tabel met opties:

Maatregel	Afname Mton CO ₂ in 2030	Kosten Rijk cumulatief tot 2030
1) Uitvoeringsmiddelen in lijn ROB	Randvoorwaardelijk	1,8 mrd
2) Labelstappen vanaf 2027	0,2 Mton	(uitvoeringskosten)
2) Norm hybride warmtepomp	1 Mton	(uitvoeringskosten)
2) Aanpassen energiebelasting	1 Mton	Neutraal
3) Extra geld verduurzaming woningen	1 Mton	3,3 mrd
4) Pakket voor warmtenetten	0,2 Mton	1,1 mrd
5) Energiedelen ipv salderen	0,5 Mton	(uitvoeringskosten)
6) Ruimte voor RES-plannen	0,5 Mton	(uitvoeringskosten)

1) Uitvoeringskosten in lijn ROB-advies

Onze G40-steden gaan graag aan de slag maar hebben onvoldoende slagkracht. De Raad voor Openbaar bestuur adviseerde in maart 2024 dat er 5,9 mrd nodig is tot 2030 voor de uitvoeringskosten klimaat en energie voor met name gemeenten. Dit blijft steken op 4,1 mrd. Dit zijn de middelen die na het Klimaatakkoord aan gemeenten zijn toegekend. Het Hoofdlijnenakkoord legt zaken expliciet bij gemeenten neer, zoals bewoners adviseren over de verduurzaming van hun woning. Het realiseren van deze rijks-doelen is enkel mogelijk met meer middelen voor onze gemeenten.

→ **Extra uitvoeringskosten gemeenten in lijn ROB-advies 2024: 1,8 mrd extra.**

2) Doorgaan met hogere EB, normering CV en labelstappen

Maatregelen uit het hoofdlijnenakkoord maken de verduurzaming van woningen en MKB complexer. De lagere Energiebelasting (EB) op aardgas hindert de stap naar warmtenetten of warmtepompen. Aardgas is nu al slechts de helft belast per MJ vergeleken elektriciteit. Ook het schrappen van de uitfasering CV-ketel en labelstappen bij koopwoningen werken nu al aantoonbaar de verduurzaming tegen.

- De KEV-2023 schatte het effect van de uitfasering van de cv-ketel ten gunste van collectieve warmte en de hybride warmtepomp op 0,8 tot 1,3 Mton CO₂ (indicatief 1).
- Het IBO-klimaatrapport (2023) schatte het effect van verplichte labelsprongen naar minimaal D binnen 2 jaar na verkoop van woningen op 0,3 Mton bij invoer na 2025. Invoering vanaf 2027 zal een verminderd effect hebben van zegge 0,2 Mton.
- Een verhoogde energiebelasting op gas in combinatie met een navenant verlaagd tarief voor elektriciteit en met een hogere vaste korting, zorgen voor maximaal effect met neutrale lasten. Het IBO-klimaatrapport (2023) presenteerde een variant die voor een beperkt deel al is ingevoerd. Het additionele effect door ons wordt op 1 Mton ingeschat.

→ Ga door met de geplande verduurzaming van de energiebelasting, de uitfasering van de CV-ketel en de labelstappen bij verkoop van woningen.

3) Meer geld verduurzamen woningen, inclusief wijkaanpak

De middelen voor de wijkaanpak zijn nagenoeg gelijk gebleven, zo ook andere middelen die deels via VRO lopen (WIS, SHOV, SAH). De ISDE-middelen tot 2030 zijn zelfs licht gedaald tov vorig jaar. Met deze huidige middelen verduurzamen we niet de beoogde 2,5 mln woningen. PBL onderzocht in 2023¹ het effect van 3,3 mrd extra voor isolatie (lokale wijkaanpak en ISDE). PBL berekende het effect op 1,1 Mton CO2 per jaar.

→ We pleiten voor 3,3 extra tot 2030 voor de verduurzaming van woningen, met juist ook geld voor een wijkaanpak.

4) Pakket voor overstap naar collectieve warmte

De kabinets-ambitie om tussen 2020 en 2030 500.000 woningen extra op warmte aan te sluiten voor 2030, raakt steeds verder buiten bereik en stukt volgens de KEV op 70.000. Dit komt deels door de vertraging van de WCW. Een belangrijkere factor is de uitdaging om bewoners een aantrekkelijk betaalbaar alternatief te kunnen bieden met warmte en ook de (publieke) warmtebedrijven een businesscase te geven. Met een fors extra pakket kunnen indicatief 100.000 extra woningen op duurzame warmte worden aangesloten. Het effect op CO2 is dan indicatief 0,2 Mton².

Het pakket:

- Ruimere WIS. Deze dekt nu 45% van de kosten voor nieuwe warmtenetten in de bestaande bouw, met een maximum van € 6.000 per huurwoning en € 7.000 voor overige woningen. Dit bedrag kan enkel in specifieke gevallen uit, volgens betrokkenen bij gemeenten en warmtebedrijven. We stellen een ophoging van beide parameters voor én aandacht voor socialisatie van de kosten van de hoofdinfrastructuur voor warmte, met 0,5 mrd tot 2030 aan extra kosten.
- Ruimer 'hekje' in de SDE++ regeling voor de bronnen van warmte. Duurzame warmte wordt nu tot de gasreferentie gedekt waardoor het lastig is een aantrekkelijk bod te doen naar bewoners. Idealiter komt er een ruimere regeling met een ruimer 'SDE-hekje' warmte.
- Een beter energielabel voor huizen op duurzame collectieve warmte zal huishoudens eerder over de streep trekken.
- Korting nettarieven elektriciteit voor huishoudens op warmtenetten. Bij de keuze van de huishoudens voor een warmtenet wordt de forse netbelasting voorkomen die de keuze voor een warmtepomp zou hebben veroorzaakt. Het ligt voor de hand om deze maatschappelijke baat bij de huishoudens zelf neer te laten komen. De kosten zijn ongeveer 90 mln per jaar bij €150,- korting per warmteklant.

→ We pleiten voor een extra beleidspakket collectieve warmte in bestaande wijken met betaalbare eindgebruikerskosten en een goed rendement.

¹¹ PBL, 2023, [Reflectie Klimaatfonds](#)

² Uitgaande dat 100.000 woningen met gemiddeld 1200 M3 aardgasgebruik per jaar overgaan op duurzame warmte. Dit is 0,12 BCM aardgas, is 0,2 Mton CO2 besparing.

5) Mogelijkheden energiedelen als alternatief salderen

Met het afschaffen van salderen ligt er een prikkel om de lokaal opgewekte zonnestroom zelf, gelijktijdig aan de opwek te gebruiken. Door lokaal energie te kunnen delen met mensen in de buurt zal er een prikkel zijn om door te gaan met zonnestroom en zal netcongestie wat beperkt worden. Het [amendement Kröger](#) zet hiertoe een eerste stap. Meer is nodig:

- Energiegebruik niet alleen per huis maar ook per wijk bemeteren,
- Lagere nettarieven voor lokaal gebruik,
- Toestaan om buiten de leverancier lokaal energie te delen,
- Los van een leverancier een aparte 'balansverantwoordelijke partij' kunnen contracteren.

Het effect van dit pakket is niet doorgerekend. Wel schatten we in dat zonder salderen en zonder alternatief de uitrol van zon bij huishoudens stopt. Indicatief scheelt dit 5 TWh in 2030 en daarmee 0,5 Mton³ CO₂, afhankelijk van het moment van invoering.

→ **We pleiten voor mogelijkheden om huishoudens lokaal energie te laten delen en om zo investeringen in eigen opwek aantrekkelijk te houden.**

6) Ruimte voor de RES-plannen

De RES-plannen telden maximaal op tot 55 TWh zon en wind op land, in plaats van de voor 2030 geplande 35 TWh. Met een positief ruimtelijkbeleid ten aanzien van wind en zon op land en dak kan er tot 2030 zo 5-10 TWh boven het basispad extra gerealiseerd worden, zegge 0,5 Mton CO₂.

→ **We pleiten voor een ruimtelijk beleid dat de uitvoering van de RES-plannen mogelijk maakt.**

³ Volgens PBL-KEV is de CO₂-emissie-reductie van extra zon of wind in 2030 100 gram CO₂ per kWh.